

PRAMENY A LITERATURA K DĚJINÁM KODIFIKACE SOUKROMÉHO PRÁVA

Nejkomplexněji se vývojem soukromého práva na území českých zemí zabýval VOJÁČEK, L. a kol. *Vývoj soukromého práva na území Českých zemí*. Díl I–II. Brno: MU, 2012. Řada příspěvků k dějinám kodifikace byla publikována také v konferenčních sbornících ke 200. výročí ABGB.

Plastický obraz o předmoderním soukromém právu vykresluje syntéza MALÝ, K. *České právo v minulosti*. Praha: Orac, 1995, ke konkrétním otázkám pak srov. zejména monografické studie z meziválečné éry, většinou vzešlé z Kaprasova právně-historického semináře. K bilanci výzkumu s odkazy na literaturu srov. KNOLL, V. Základní teze k zpracování vývoje starého českého soukromého práva. In TAUCHEN, J. (ed.). *Výzkum vývoje soukromého práva na území České republiky*. Brno: The European Society for History of Law, 2010, s. 5–17.

Ke vzniku ABGB slouží dodnes jako základní literatura práce Harra-sowského (1868), u nás Čelakovského (1911/1912) a na ně navazující Ba-xův výklad v Komentáři Rouček/Sedláček (1935); nověji pak zejména Neschwara in VOJÁČEK a kol. 2012, s. 195–255. Stručnější přehledy obsahují všechny dobové učebnice občanského práva – Stupeckého (1907), Tilschova (1910/1925), Mayr-Hartingova (1922/1929), Krčmářova (1929/1946) a Sedláčkova (1931). Tilsch látku rozčlenil podle redaktorů, resp. jejich návrhů; Krčmář podle zákonodárců-panovníků. Novější učebnice se dějinám kodifikace věnují jen okrajově.

Poměrně velká pozornost byla věnována meziválečné rekodifikaci (zvl. Gábriš, Kuklík, Salák a Skřejpková).

Právně-historicky nejméně probádaný je vývoj socialistického práva (zvl. Bělovský a Kuklík), k právníké dvouletce srov. Bláhová a kol. (2014).

Náš přehled se snaží o provázání výsledků domácího a zahraničního (rakouského) bádání, důraz je položen na inspirační zdroje kodifikace a na dějiny civilistiky.

1) Archivy (se zaměřením na kodifikační materiály a prameny osobní povahy):

Archiv Akademie věd ČR; Archiv Masarykovy univerzity; Archiv Národního muzea; Archiv Univerzity Karlovy; Archiv Univerzity Komenského; Moravský zemský archiv (MZA) v Brně; Národní archiv (NA) v Praze (fondy Ministerstvo spravedlnosti

a Ministerstvo unifikací); Österreichisches Staatsarchiv/Allgemeines Verwaltungsarchiv (ÖStA/AVA) Wien (fond Oberste Justizstelle).

2) *Zákony, osnovy, důvodové zprávy, komentáře a jiné publikované prameny:*

a) *elektronické zdroje:*

ALEX. *Historische Rechts- und Gesetzestexte Online* (<http://alex.onb.ac.at>); Czech Medieval Sources online (<http://cms.flu.cas.cz/cz/badatele/sources-on-line.html>); Digitale Bibliothek des Max-Planck-Institut für europäische Rechtsgeschichte (<http://dlib-pr.mpier.mpg.de/>); Digitální knihovna PF MU (<https://digi.law.muni.cz/>); Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna. Dokumenty českého a slovenského parlamentu (<http://www.psp.cz/eknih/index.htm>).

b) *osnovy, důvodové zprávy:*

HARRAS-HARRASOWSKY, Ph. von (ed.). *Der Codex Theresianus und seine Umarbeitungen*. Bd. I–V. Wien: C. Gerold's Sohn, 1883–1886; KAFKA, B. A. (ed.). *Právo rodinné. Návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka pro Československou republiku*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1924; KRČMÁŘ, J. (ed.). *Všeobecná část občanského zákoníka a právo obligační [všeobecná část, darování, smlouva schovací, půjčka, zápůjčka a zmocnění]*. Návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka pro ČSR. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1924³; LUBY, Š. (ed.). *Československý občiansky zákonník a slovenské súkromné právo*. Bratislava: Právnická jednota, 1947; NESCHWARA, Ch. (ed.). *Die ältesten Quellen zur Kodifikationsgeschichte des österreichischen ABGB: Josef Azzoni, Vorentwurf zum Codex Theresianus - Josef Ferdinand Holger, Anmerckungen über das österreichische Recht (1753)*. Wien-Köln-Weimar: Böhlau, 2012; OFNER, J. (ed.). *Der Ur-Entwurf und die Berathungs-Protokolle des Oesterreichischen Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches*. Bd. I–II. Wien: A. Hölder, 1889 (<http://gdz.sub.uni-goettingen.de/gdz>); PARMA, M. (ed.). *Občanský zákoník*. Praha: Orbis, 1951²; ROUČEK, F. (ed.). *Revise občanského zákona. Záznamy z porad slovenské komise pro obor občanského práva v Bratislavě*. I. a II. Praha: Ministerstvo pro sjednocení zákonův a organisace správy, 1923 a 1924; SCHELLE, K., TAUCHEN, J. (eds.). *Občanské zákoníky. Kompletní sbírka občanských zákoníků, důvodových zpráv a dobových komentářů*. Ostrava: Key Publishing, 2012 (+CD-ROM); SVOBODA, E. (ed.). *Dědické právo. Návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka pro Československou republiku*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1924²; STIEBER, M. (ed.). *Věcné právo. Návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka pro Československou republiku*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1924²; *Vládní návrh zákona, kterým se vydává občanský zákoník*. Praha: Národní shromáždění ČSR, 1937 (http://www.psp.cz/eknih/1935ns/ps/tisky/t0844_55.htm); WEISS, E. (ed.). *Obligační právo (smlouva směnná, smlouva kupní, nájem a pacht, smlouvy pracovní, společenství statků, smlouvy odvážné) a náhrada škody: návrh subkomitétu pro revisi občanské-*

ho zákoníka pro Československou republiku. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1924; *Zákon, kterým se vydává všeobecný zákoník občanský. Návrh superrevisní komise*. Díl I. Text zákona. Díl II. Důvodová zpráva. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1931;

c) komentáře:

ČEŠKA, Z. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. Díl 1–2. Praha: Panorama, 1987; ELIÁŠ, K. a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář*. Sv. 1–2. Praha: Linde, 2008; KRATOCHVÍL, Z. a kol. *Nové občanské právo*. Praha: Orbis, 1964; PFAFF, L., HOFMANN, F. *Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche*. Bd. I a II. Wien: Manz, 1877–1887 (<http://www.uni-salzburg.at/index.php?id=29049>); tíž. *Excuse über österreichisches allgemeines bürgerliches Recht*. Bd. I a II. Wien: Manz, 1877–1889; ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. a kol. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*. Díl I–VI. Praha: V. Linhart, 1935–1937 (reprint: 1998, 2014); ROUČEK, F. (ed.). *Československý obecný zákoník občanský a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*. Část první a část druhá. Praha: Čs. Kompas, 1932²; SEDLÁČEK, J. (ed.). *Vlastnické právo*. Komentář k §§ 353–446 všeob. obč. zák. se zřetelem ku právu na Slovensku a Podkarpatské Rusi platnému. Praha: V. Linhart, 1935 (reprint: In *Vlastnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012); SCHMOECKEL, M., RÜCKERT, J., ZIMMERMANN, R. (eds.). *Historisch-kritischer Kommentar zum BGB*. Bd. I–III. Tübingen: Mohr Siebeck, 2003, 2007 a 2013; ZEILLER, F. von. *Commentar über das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch für die gesamten Deutschen Erbländer der österreichischen Monarchie*. Bd. I–IV. Wien: Geistinger, 1811–1813 (<http://www.uni-salzburg.at/index.php?id=41747&newsid=31&s=1>);

d) paměti:

KNAPP, V. *Proměny času. Vzpomínky nestora české právní vědy*. Praha: Prospektrum, 1998; KRČMÁŘ, J. *Paměti. Díl I. (do roku 1918)*. Eds. L. Velek, A. Velková, M. Klečácký. Praha; Pelhřimov: FF UK; MÚA AV ČR, 2017; KRČMÁŘ, J. *Paměti. Díl II. Skoro státníkem. Díl III*. Eds. J. Čechurová aj. Kuklík. Praha; Pelhřimov: FF UK, 2007; KUBEŠ, V. „... a chtěl bych to všechno znovu“. [Paměti.] Brno: MU, 1994.

3) Periodika (časopisy, ročenky a sborníky):

Časopis pro právní a státní vědu, 1918–1943, 1946–1948, roč. 1–29; *Právní praxe* [Právní prakse], 1936–1948, roč. 1–12; *Právnícké štúdie*, 1953–1989, roč. 1–34; *Právněhistorické studie*, od r. 1955; *Právník*, od r. 1861; *Právní obzor*, od r. 1918; *Sborník věd právních a státních*, 1901–1943, 1946–1948, roč. 1–48 (r. 1946 roč. 44–46); *Socialistická zákonost*, 1953–1990, roč. 1–38; *Stát a právo*, 1956–1990, roč. 1–28; *Vědecká ročenka právnícké fakulty Masarykovy university v Brně*, 1922–1936/37, roč. 1–14, 1947, roč. 15; *Všehrd*, 1919/1920–1941, roč. 1–22.

4) *Slovníky, encyklopedie, antologie:*

BRANDL, V. *Glossarium illustrans bohemico-moravicae historiae fontes*. Brünn: C. Winiker, 1876; ERLER, A., KAUFMANN, E. (eds.). *Handwörterbuch zur deutschen Rechtsgeschichte: HRG. I–V*. Berlin: E. Schmidt, 1971–1998 (2. vyd. od roku 2004, srov. <http://www.hrgdigital.de/homepage.html>); HÁCHA, E., HOETZEL, J., LAŠTOVKA, K., WEYR, F. (eds.). *Slovník veřejného práva československého*. Sv. I–V. Brno: R. M. Rohrer, 1929–1948 (reprint: 2000); CHALUPNÝ, E. (ed.). *Slovník národohospodářský, sociální a politický*. Díl I–III. Praha: O. Janáček, 1929–1933; JIREČEK, H. *Prove. Historický slovar slovanského práva*. Brno: Moravská akciová knih-tiskárna v Brně, 1904; LE GOFF, J., SCHMITT, J.-C. (eds.). *Encyklopedie středověku*. Praha: Vyšehrad, 2020⁴; MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva*. Díl I–II. Praha: Linde, 2002³; NAVRÁTIL, M. (ed.). *Almanach československých právníků. Životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: nákl. vl., 1930; NĚMEC, B. (ed.). *Ottův slovník naučný nové doby*. Sv. I–VI. Praha: J. Otto, 1930–1943 (reprint: 1998–2003); ROUČKA, B., RŮŽIČKA, V. *Pracovní heslář českého právněhistorického terminologického slovníku*. Praha: Ústav státu a práva Československé akademie věd, 1975; SKŘEJPKOVÁ, P. (ed.). *Antologie československé právní vědy v letech 1918–1939*. Praha: Linde, 2009; STUDNIČKA, F. J. a kol. (eds.). *Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*. Sv. I–XXVIII. Praha: J. Otto, 1888–1909 (reprint: 1996–2003); VESELÝ, F. X. (ed.). *Všeobecný slovník právní*. Díl I–V. Praha: nákl. vl., 1896–1899 (reprint: 2009).

5) *Učebnice, syntézy:*

a) teoretické, civilistické, romanistické a komparativní:

ARNDTS, C. L. *Učební kniha pandekt*. Díl I–III. Praha: Právnická Jednota, 1886 (reprint: 2010); COING, H. *Europäisches Privatrecht. I. Älteres gemeines Recht (1500–1800). II. 19. Jahrhundert (1800–1914)*. München: C. H. Beck, 1985 a 1989; COING, H. (ed.). *Handbuch der Quellen und Literatur der neueren europäischen Privatrechtsgeschichte. Bd. I–III*. München: C.H. Beck, 1973–1988; DAJCZAK, W., GIARO, T., LONGCHAMPS de BÉRIER, F., DOSTALÍK, P. *Právo římské. Základy soukromého práva*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2013 (polské vydání: 2009); FIALA, J., KINDL, M. *Občanské právo hmotné*. Plzeň: A. Čeněk, 2009²; GSCHNITZER, F. *Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts*. Wien; New York: Springer, 1992²; HAMZA, G. *Die Entwicklung des Privatrechts auf römischrechtlicher Grundlage unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsentwicklung in Deutschland, Österreich, der Schweiz und Ungarn*. Budapest: Andrassy Universität, 2002; TÝŽ. *Wege der Entwicklung des Privatrechts in Europa. Römischrechtliche Grundlagen der Privatrechtsentwicklung in den deutschsprachigen Ländern und ihre Ausstrahlung auf Mittel- und Osteuropa*. Passau: Schenk, 2007; TÝŽ. *Entstehung und Entwicklung der modernen Privatrechts-*

ordnungen und die römischrechtliche Tradition. Budapest: Eötvös University Verlag, 2009; KNAPP, V. *Teorie práva.* Praha: C. H. Beck, 1995; TÝŽ. *Velké právní systémy. Úvod do srovnávací právní vědy.* Praha: C. H. Beck, 1996; KNAPP, V. a kol. *Učebnice občanského a rodinného práva.* Sv. I–III. Praha: Orbis, 1955²; KNAPP, V., PLANK, K. a kol. *Učebnice československého občanského práva.* Sv. I–II. Praha: Orbis, 1965; KNAPP, V., LUBY, Š. a kol. *Československé občanské právo.* Sv. I–II. Praha: Orbis, 1974²; HEYROVSKÝ, L. *Dějiny a systém soukromého práva římského.* Praha: J. Otto, 1910⁴; KRČMÁŘ, J. *Právo občanské. I. Výklady úvodní a část všeobecná.* Praha: SVPS, 1946⁴; LUBY, Š. *Slovenské všeobecné súkromné právo. I. Úvodná časť, všeobecná časť, osobnostné právo.* Bratislava: s.n., 1941; TÝŽ. *Základy všeobecného súkromného práva.* Šamorín: Heuréka, 2002³; MAYR, R. *Soustava občanského práva. Kniha prvá: nauky obecné.* Brno: Barvič & Novotný, 1922; RAINER, M. J. *Europäisches Privatrecht. Die Rechtsvergleichung.* Frankfurt a. M.: P. Lang; 2007²; SAVIGNY, F. C. von. *System des heutigen römischen Rechts.* Bd. I–VIII. Berlin: Veit und Comp., 1840–1849 (<http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10565865.html>); SEDLÁČEK, J. *Občanské právo československé. Všeobecné nauky.* Brno: Čsl. akad. spol. „Právnick“, 1931 (reprint: 2012); SOMMER, O. *Učebnice soukromého práva římského. I. Obecné nauky. II. Právo majetkové.* Praha: Všehrd, 1946² (reprint: 2011); STUPECKÝ, J. *Rakouské právo občanské. Část všeobecná.* Praha: Všehrd, 1907 (autorizované přednášky, tištěné jako rukopis); ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné I.* Praha: ASPI, 2009⁵; TILSCH, E. *Občanské právo. Část všeobecná.* Ed. E. Svoboda. Praha: Všehrd, 1925³ (reprint: 2012); UNGER, J. *System des österreichischen allgemeinen Privatrechts I.* 5. Aufl. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1892 (<http://dlib-pr.mpier.mpg.de/>); WEYR, F. *Teorie práva.* Praha; Brno: Orbis, 1936 (reprint: 2015); TÝŽ. *Úvod do studia právního. (Normativní theorie).* Brno: Čsl. akad. spol. „Právnick“, 1946; WIEACKER, F. *Privatrechtsgeschichte der Neuzeit unter besonderer Berücksichtigung der deutschen Entwicklung.* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1967²; ZWEIGERT, K., KÖTZ, H. *Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrechts.* Tübingen: Mohr, 1994³;

b) právněhistorické:

ADAMOVIÁ, K. *Dějiny soukromého práva ve střední Evropě. Stručný nástin.* Praha: C. H. Beck, 2001; BÍLÝ, J. L. *Právní dějiny na území České republiky.* Praha: Linde, 2003; BRAUNEDER, W. *Europäische Privatrechtsgeschichte.* Wien: Böhlau, 2014; FLOßMANN, U. et al. *Österreichische Privatrechtsgeschichte.* Wien; New York: Springer, 2019⁸; HATTENHAUER, H. *Die geistesgeschichtlichen Grundlagen des deutschen Rechts.* Heidelberg, Müller, 1983³; TÝŽ. *Evropské dějiny práva.* Praha: C. H. Beck, 1998; HEUSLER, A. *Institutionen des Deutschen Privatrechts I.–II.* Leipzig: Duncker und Humblot, 1885–1886; HÜBNER, R. *Grundzüge des deutschen Privatrechts.* Leipzig: W. Scholl, 1930⁵; JÁNOŠÍKOVÁ, P., KNOLL, V., RUNDOVÁ, A. *Mezníky českých právních dějin.* Plzeň: Čeněk, 2010³; KADLECOVÁ, M., SCHELLE, K., VESELÁ, R., VLČEK, E. *Vývoj českého soukromého práva.* Praha: Eurolex Bohemia, 2004;

KAPRAS, J. *Právní dějiny zemí koruny České I. Právní prameny a vývoj právnictví*. Praha: Česká grafická akciová společnost Unie, 1913; KOCHER, G., STEPPAN, M. *Grundzüge der Privatrechtsentwicklung und der Geschichte der Rechtswissenschaft in Österreich*. Wien-Köln-Weimar: Böhlau, 1997²; kol. aut. *Kodifikace – mezníky právních dějin*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 1994; KUKLÍK, J. a kol. *Dějiny československého práva 1945–1989*. Praha: Auditorium, 2011; LUBY, Š. *Dejiny súkromného práva na Slovensku*. Bratislava: Iura Edition 2002²; MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010⁴; MITTEIS, H., LIEBERICH, H. *Deutsches Privatrecht*. München: C.H. Beck, 1981⁹; OURLIAC, P., DE MALAFOSSE, J. *Histoire du droit privé I-III*. Paris: Presses universitaires de France, 1969-1971² (<https://www.histoiredudroit.fr/Documents/Sources/>); RAUSCHER, R. *Přehled dějin soukromého práva ve střední Evropě*. Bratislava: nákl. vl., 1934; SATURNÍK, T. *Přehled dějin soukromého práva ve střední Evropě. Nástin přednášek*. Praha: Všehrd, 1945; TÝŽ. *Slovanské starožitnosti. Oddíl kulturní. Život starých Slovanů. II-2. O právu soukromém u Slovanů v dobách starších*. Praha: ČAVU, 1934; SCHLOSSER, H. *Grundzüge der Neueren Privatrechtsgeschichte. Rechtsentwicklungen im europäischen Kontext*. Heidelberg: C.F. Müller, 2005¹⁰; SCHMIDT VON BERGENHOLD, J. F. *Geschichte der Privatrechts-Gesetzgebung und Gerichtsverfassung im Königreich Böhmen*. Prag: nákl. vl., 1866; STIEBER, M. *Dějiny soukromého práva v střední Evropě. Nástin*. Praha: nákl. vl., 1930²; URFUS, V. *Historické základy novodobého práva soukromého. Římskoprávní dědictví a soukromé právo kontinentální Evropy*. Praha: C. H. Beck, 2001²; VANĚČEK, V. *Počátky práva a státu v Československu*. Praha: Všehrd, 1946; VOJÁČEK, L. a kol. *Evropské právní dějiny*. Brno: MU, 2009 (mj. HORÁK, O. Velké kodifikace soukromého práva, s. 120–145); VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V. *České právní dějiny*. Plzeň: Čeněk, 2010²; VOJÁČEK, L. a kol. *Vývoj soukromého práva na území Českých zemí. Díl I–II*. Brno: MU, 2012; WESENBERG, G., WESENER, G. *Neuere deutsche Privatrechtsgeschichte*. Wien-Köln: Böhlau, 1985⁴; ZWALVE, W. J., SIRKS, A. J. B. *Grundzüge der europäischen Privatrechtsgeschichte. Einführung und Sachenrecht*. Wien: Böhlau, 2012.

6) Monografie:

BLÁHOVÁ, I., BLAŽEK, L., KUKLÍK, J., ŠOUŠA, J. *Právnícká dvouletka. Rekodifikace právního řádu, justice a správy v 50. letech 20. století*. Praha: Auditorium, 2014; BOHÁČEK, M. Einflüsse des römischen Rechts in Böhmen und Mähren. In *Ius Romanum Medii Aevi*. Pars V, 11. Mediolani: Giuffrè, 1975; ČELAKOVSKÝ, J. *O účasti právníkův a stavů ze zemí českých na kodifikaci občanského práva rakouského*. Praha: ČAVU, 1911 /Praha: Česká universita Karlo-Ferdinandova, 1912/; DNIS-TRJANSKYJ, Stanislav S. *Základy moderního práva soukromého*. Praha: ČAVU, 1928; DVOŘÁK, J., MALÝ, K. a kol. *200 let Všeobecného občanského zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011; HANEL, J. *O vlivu práva německého v Čechách a na Moravě. (Nástin)*. Praha: Právnícká jednota, 1874; HARRAS-HARRASOWSKY, Ph. von.

Geschichte der Codification des österreichischen Civilrechtes. Wien: Manz, 1868 (reprint: 1968, 2012); *Brněnská normativní civilistika (postavy – projekty – polemiky).* Praha: Wolters Kluwer, 2019; JIREČEK, H. *Právní život v Čechách a na Moravě.* Praha; Brno: nákl. vl., 1903; KLABOUC, J. *Osvícenské právní nauky v českých zemích.* Praha: ČSAV, 1958; TÝŽ. *Staré české soudnictví (jak se dříve soudívalo).* Praha: Orbis, 1967; KNAPP, V. *Předmět a systém československého socialistického práva občanského.* Praha: ČSAV, 1959; KUBEŠ, V. *Theorie der Gesetzgebung. Materiale und formale Bestimmungsgründe der Gesetzgebung in Geschichte und Gegenwart.* Wien; New York: Springer, 1987; KUKLÍK, J. *Profesor Jan Krčmář: pozapomenutá osobnost pražské civilistiky.* Praha: UK, 2008; TÝŽ. *Znárodněné Československo. Od znárodnění k privatizaci – státní zásahy do vlastnických a dalších majetkových práv v Československu a jinde v Evropě.* Praha: Auditorium, 2010; KUKLÍK, J., SKŘEJPKOVÁ, P. *Kořeny a inspirace velkých kodifikací. Příspěvek k aplikaci „Principů“ E. F. Smida-ka.* [Praha]: Havlíček Brain Team, 2008; LÄSSER, G. *Martinis Rechtsphilosophie und das österreichische Privatrecht. Von Martinis „Lehrbegriff des Naturrechts“ (1762) zum Allgemeinen Bürgerlichen Gesetzbuch (1811/12).* Wien: LIT, 2008; [MASCHEK]-MAASBURG, M. F. von: *Geschichte der Obersten Justizstelle in Wien (1749–1848).* Prag: Bellmann, 1891² (reprint: 2011); MALÝ, K., TOMÁŠEK, M. a kol. *Nové jevy v právu na počátku 21. století. I. Historické impulzy rozvoje práva.* Praha: UK, 2009; MARKOV, J. *Kapitoly z dějin českého zemského soudního řízení 12.-17. století.* Praha: Academia, 1967; REBRO, K. *Socialistická spoločnosť a rímskoprávna kultúra.* Bratislava: Veda, 1979; OTT, E. *Beiträge zur Receptions-geschichte des römisch-canonischen Processes in den böhmischen Ländern.* Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1879 (reprint: 1968, 2010); SALÁK, P. *Testamentum militis jako inspirační zdroj moderního dědic-kého práva.* Brno: MU, 2016; SALÁK, P. a kol. *Historie osnovy občanského zákoní-ku z roku 1937.* Brno: MU, 2017; SELTENREICH, R. *Dějiny vědy soukromého prá-va v Německu. (Od počátku 19. století do konce druhé světové války).* Praha: Vodnář, 1998; TÝŽ. *Právní humanismus jako výraz evropského právního vývoje.* Praha: Karo-linum, 1996; SCHOTT, C. *„Rechtsgrundsätze“ und Gesetzeskorrektur. Ein Beitrag zur Geschichte gesetzlicher Rechtsfindungsregeln.* Berlin: Duncker & Humblot, 1975; SO-BEK, T. *Právní myšlení. Kritika moralismu.* Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2011 (zvl. kapitola Idea kodifikace, s. 249–265); STRAKOSCH, H. E. *Privatrechtskodifikat-ion und Staatsbildung in Österreich (1753–1811).* Wien: Oldenbourg, 1976; SWOBO-DA, E. *Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch im Lichte der Lehren Kants.* Graz: Mo-ser, 1926; TÝŽ. *Franz von Zeiller. Der große Pfadfinder der Kultur auf dem Gebiete des Rechts, und die Bedeutung seines Lebenswerkes für die Gegenwart.* Graz: Leusch-ner & Lubensky, 1931; TILSCH, E. *Der Einfluss der Civilprocessgesetze auf das mate-rielle Recht und die in vorwiegend materiellrechtlichen Gesetzen enthaltenen processu-alen Bestimmungen.* Wien: Manz, 1901²; URFUS, V. *Zdomácnění směnečného práva v českých zemích a počátky novodobého práva obchodního.* Praha: ČSAV, 1959; ZIM-MERMANN, R. *The Law of Obligations. Roman Foundations of the Civilian Traditi-*

on. Oxford: Oxford University Press, 1996; TÝŽ. *Roman Law, Contemporary Law, European Law. The Civilian Tradition Today*. Oxford: Oxford University Press, 2001.

7) Sborníky, články:

BARTA, H., PALME, R., INGENHAEFF, W. (eds.). *Naturrecht und Privatrechtskodifikation. Tagungsband des Martini-Colloquiums*. Wien: Manz, 1999, zvl. BARTA, H. Zur Kodifikationsgeschichte des österreichischen bürgerlichen Rechts in ihrem Verhältnis zum preußischen Gesetzbuch: Entwurf Martini (1796), (W)GGB (1997), ABGB (1811) und ALR (1794), s. 321–442; HEISS, H. Der Einfluß des Code Civil auf die österreichische Privatrechtskodifikation, s. 515–542); BARTA, H., PALLAVER, G. (eds.). *Karl Anton von Martini. Ein österreichischer Jurist, Rechtslehrer, Justiz- und Bildungsreformer im Dienste des Naturrechts*. Wien: LIT, 2007; BARCIAK, A. (ed.). *Kultura prawna w Europie Środkowej*. Katowice: Societas Scientiarum Favendis Silesiae Superioris; Instytut Górnoślaski, 2006; BAXA, B. K dějinám kodifikace práva soukromého v zemích českých. In ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. a kol. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*. Díl I. Praha: Linhart, 1935, s. 44–59; BEJČEK, J. Všeobecná právně kulturní inspirace Všeobecného zákoníku občanského z r. 1811. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2011, roč. 19, s. 201–207; BERÁNEK, P., KNOLL, V. (eds.). *Acta historico-iuridica Pilsnensia 2011. Kodifikační geneze soukromého práva a její myšlenkové zázemí. Sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia k 260. výročí narození Franze von Zeillera a dvěma stoletím všeobecného zákoníku občanského*. Plzeň: A. Čeněk, 2011; BERGER, E. (ed.). *Österreichs Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB). Eine europäische Privatrechtskodifikation. Bd. III: Das ABGB außerhalb Österreichs*. Berlin: Duncker & Humblot, 2010 (zvl. SCHUBERT, W., POKORNÁ, J., FIALA, J., KRASA, H.-Ch. Das ABGB in der Tschechoslowakei, s. 227–290); BLAHO, P. Vznik a rozvoj československého socialistického občanského práva (1944–1967). *Právníké štúdie*, 1987, roč. 32, č. 1, s. 88–110; BOBEK, M., MOLEK, P., ŠIMÍČEK, V. (eds.). *Komunistické právo v Československu: kapitoly z dějin bezpráví*. Brno: MU; MPÚ, 2009 (zvl. BĚLOVSKÝ, P. Občanské právo, s. 425–462, a Rodinné právo, s. 463–477); BOHÁČEK, M. K otázce vzniku a významu smluvních typů obligačních v právu římském i moderním. *Bratislava*, 1928, roč. 2, s. 619–629; BUBELOVÁ, K. (ed.). *Spory a polemiky v právní vědě*. Olomouc: PF UP, 2010; BUBELOVÁ, K. (ed.). *150 let Všeobecného obchodního zákoníku*. Olomouc: UP, 2012 (zvl. HORÁK, O. Historické zdroje úpravy nabytí vlastnického práva od nevlastníka. Kapitola z dějin právního myšlení, s. 23–30); CSIZMADIA, A., KOVÁCS, K. (eds.). *Die Entwicklung des Zivilrechts in Mitteleuropa (1848–1944)*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1970; COING, H., WILHELM, W. (eds.). *Wissenschaft und Kodifikation des Privatrechts im 19. Jahrhundert*. Díl I–VI. Frankfurt a. M.: Klostermann, 1974–80; ČÁDA, F. K recepci v českém právu (Pokus o souhrn novějších výsledků). *Právník*, 1932, roč. 71, s. 8–14, 45–56; TÝŽ. Vzájemné vztahy mezi českým právem a cizími právními řády. Nástin. In *Vědecká ro-*

čenka právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 1933, roč. 12, s. 112–124; CO-ING, H., WILHELM, W. (eds.). *Wissenschaft und Kodifikation des Privatrechts im 19. Jahrhundert. I.* Frankfurt a. M.: Klostermann, 1974 (zvl. OGRIS, W. Die Wissenschaft des gemeinen römischen Rechts und das österreichische Allgemeine bürgerliche Gesetzbuch, s. 153–172); DEMEL, J. *O moderních zásadách ve starém právu českém.* Právník, 1907, roč. 46, s. 261–278; DESPUT, J. F., KOCHER, G. (eds.). *Franz von Zeiller. Symposium der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Graz und der Steiermärkischen Landesbibliothek am 30. November 2001 aus Anlass der 250. Wiederkehr seines Geburtstages.* Graz: Austria Medien-Service, 2003; DNISTRJANSKYJ, S. Staré a nové směry v nauce práva soukromého. *Právník*, roč. 70, s. 73–87 a 117–122; TÝŽ. Poznámky k nové osnově občanského zákoníka. *Sborník věd právních a státních*, 1932, roč. 32, s. 129–162; DOLEŽAL, M. K unifikačním snahám v oblasti občanského práva v období 1918–1938. *Právník*, 1988, roč. 127, s. 877–883; DOLEŽAL, M., URFUS, V. (eds.). *Velké kodifikace. I–II.* Praha: UK, 1989; DÖLEMEYER, B., MOHNHAUPT, H. (eds.). *200 Jahre ABGB (1811–2011). Die österreichische Kodifikation im internationalen Kontext.* Frankfurt a. M.: Klostermann, 2012 (mj. SKŘEJPKOVÁ, P. Bemühungen um die Vereinheitlichung und Modernisierung des Privatrechts in der Tschechoslowakischen Republik in der Zwischenkriegszeit mit Bezug auf das ABGB, s. 255–276); FISCHER-CZERMAK, C. a kol. (eds.). *Festschrift 200 Jahre ABGB. Bd. I–II.* Wien: Manz, 2011 (mj. TICHÝ, L. Die Bedeutung des ABGB für das gegenwärtige tschechische Privatrecht, s. 279–291); *Festschrift zur Jahrhundertfeier des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches. 1. Juni 1911.* Bd. 1–2. Wien: Manz, 1911 (Bd. 1: zvl. WELLSPACHER, M. Das Naturrecht und das ABGB, s. 173–207; von KOSCHEMBAHR-LYSKOWSKI, I. Zur Stellung des römischen Rechtes im allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche für das Kaisertum Österreich, s. 210–294); FILIP, J. Občanský zákoník bez ústavy (ke 200. výročí ABGB). *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2011, roč. 19, s. 99–108; FRÝDEK, M., TAUCHEN, J. (eds.). *Soukromé právo v proměnách věků. Sborník příspěvků z Letní školy.* Brno: MU, 2011; GÁBRIŠ, T. Teoretické a metodologické východiská unifikácie práva v 1. ČSR. In *Sborník příspěvků z konference Monseho olomoucké právnické dny.* Olomouc: UP, 2006, s. 232–252; GERLOCH, A., MARŠÁLEK, P. (eds.). *Zákon v kontinentálním právu. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference „Místo a úloha zákona v kontinentálním typu právní kultury: tradice, současnost a vývojové tendence“ (Praha 27.–28. května).* Praha: Eurolex Bohemia, 2005 (zvl. OSINA, P. Význam kodifikace práva v kontinentální právní kultuře, s. 191–199); GIARO, T. (eds.). *Modernisierung durch Transfer im 19. und frühen 20. Jahrhundert.* Frankfurt a. M.: Klostermann, 2006 (zvl. SKŘEJPKOVÁ, P. Neuere Rechtsentwicklungen in der Geschichte der böhmischen Länder, s. 220–242); TÝŽ (ed.). *Modernisierung durch Transfer zwischen den Weltkriegen.* Frankfurt a. M.: Klostermann, 2007; GOSE, W., WÜRTEMBERGER, T. (eds.). *Zur Ideen- und Rezeptionsgeschichte des Preußischen Allgemeinen Landrechts. Trierer Symposion zum 250. Geburtstag von Carl Gottlieb Svarez.* Stuttgart: Frommann; Holzboog, 1999; GRASS, N., OGRIS, W. (eds.). *Festschrift Hans Lentze zum 60. Geburts-*

tage dargebracht von Fachgenossen und Freunden. Innsbruck; München: Wagner, 1969 (zvl. CONRAD, H. Das Zivilrecht im Rechtsunterricht für den Erzherzog Joseph, s. 63–94; OGRIS, W. Die historische Schule der österreichischen Zivilistik, s. 449–496); HAMZA, G. (ed.). *Symposion Hundert Jahre BGB. Entwicklung des Privatrechts im deutschen und mittel-osteuropäischen Sprachraum seit dem Inkrafttreten des BGB*. Budapest: Eötvös Loránd Universität, 2006; SELB, W., HOFMEISTER, H. (eds.). *Forschungsband Franz von Zeiller (1751–1828). Beiträge zur Gesetzgebungs- und Wissenschaftsgeschichte*. Wien-Graz-Köln: Bohlau, 1980; HORÁK, O. Vznik Československa a recepce práva. K právní povaze a významu zákona čís. 11/1918 Sb. z. a n. s přihlídnutím k otázce recepce právního řádu. *Právněhistorické studie*, 2007, roč. 38, s. 153–169; HRDINA, I. A. *Ecclesia vivit lege Romana*. In MACH, P., PEKARIK, M., VLADÁR, V. (eds.). *Constans et perpetua voluntas: Pocta profesorovi Petrovi Blahovi k 75. narozeninám*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2014, s. 223–232; HRUŠÁKOVÁ, M. (ed.). *200 let ABGB – od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva. Sborník z mezinárodní vědecké konference*. Praha: Leges, 2011 (zvl. ELIÁŠ, K. Inspirativní síla Všeobecného zákoníku občanského v návrhu občanského zákoníku pro Českou republiku, s. 16–29; FILIP, J. Obecný občanský zákoník a veřejné právo. Rakouská monarchie na cestě k modernímu státu, s. 30–63; KUKLÍK, J. Všeobecný občanský zákoník v československém právu 1918–1950, s. 96–112; POSCH, W. ABGB z rakouského pohledu, s. 127–143); KEJŘ, J. Středověká právní věda. In SPUNAR, P. a kol. *Kultura středověku*. Praha: Academia, 1995, s. 99–115; KINDL, V. Existují ještě dnes deficity v poznání obecného zákoníku občanského a jeho působení na území České republiky? (Právněhistorické úvahy). In DVOŘÁK, J., KINDL, M. (eds.). *Pocta Martě Knappové k 80. narozeninám*. Praha: ASPI, 2005, s. 211–224; KNAPP, V. *Das ABGB in Böhmen. Eine rechtshistorische und eine rechtsvergleichende Abhandlung*. In MATSCHER, F., SEIDL-HOHENVELDERN, I. (eds.). *Europa im Aufbruch. Festschrift Fritz Schwind zum 80. Geburtstag*. Wien: Manz, 1993, s. 173–180; KOBLÍŽEK, O. Soukromoprávní instituce (manželství, vlastnictví a smlouva) ve XX. století. In GERLICH, K. a kol. (eds.). *Dvacáté století co dalo lidstvu. Výsledky práce lidstva XX. věku. Díl VIII: Nové směry a proudy*. Praha: Vl. Orel, 1934, s. 376–395; kol. aut. *O právu a jeho tvorbě*. Praha: Orbis, 1951; kol. aut. *Sborník studií z občanského práva*. Praha: Orbis, 1953; kol. aut. *Tridsať rokov vývoja československého socialistického občianskeho a rodinného práva*. Bratislava: PÚMS SSR, 1975 (zvl. LUBY, Š. Tridsať rokov vývoja socialistickej vlastnickej sústavy, s. 3–24); kol. aut. *Tři studie o právu občanském*. Praha: Orbis, 1950; KRČMÁŘ, J. Několik poznámek k chystané reformě práva občanského. *Sborník věd právních a státních*, 1920, roč. 20, s. 35–59; KUBEŠ, V. „Přirozené zásady právní“ a „dobré mravy“ v obecném zákoníku občanském. In KRČMÁŘ, J. (ed.). *Randův jubilejní památník. K stému výročí narození Antonína Randy vydala Právnická fakulta Univerzity Karlovy*. Praha: PF UK, 1934, s. 395–422; TÝŽ. *Filosofický základ a celková výstavba o. z. o. z r. 1811 a vládního návrhu o. z.* (Současné příspěvek k problému interpretačních a aplikačních předpisů.) In *Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university v Brně*, 1936/37, roč. 14,

s. 37–64; LACLAVÍKOVÁ, M. Recepce obyčejového práva a práva kuriálních decízií v prvej ČSR (príspevok k histórii súkromného práva na Slovensku). *Acta Universitatis Tyrnaviensis, Iuridica*, 2005, roč. 2, s. 149–167; LUBY, Š. Československé medzinárodné, medzioblastné a cudzinecké súkromné právo. *Iuridica Slovaca*, 1948, roč. 1, s. 86–126; TÝŽ. Unifikačné snahy v oblasti československého súkromného práva v rokoch 1918–1948. *Právny obzor*, 1967, roč. 50, č. 6, s. 571–586; TÝŽ. Vznik, vývoj a stav soustavy socialistického občanského práva. *Právnické štúdie*, 1967, č. 3; MALÝ, K. *Französische Revolution von 1789 und ihr Reflex in den österreichischen Kodifikationen am Ende des 18. und Anfang des 19. Jahrhunderts*. Právnehistorické studie, 1993, roč. 33, s. 89–96; MALÝ, K., SCHELLE, K. (eds.). *Městské právo v 16.–18. století v Evropě*. Praha: UK, 1982 (zvl. URFUS, V. Koldínův zákoník a příprava osnovy rakouského Tereziánského kodexu, s. 331–339); MALÝ, K., SOUKUP, L. (eds.). *Vývoj práva v Československu v letech 1945–1989*. Praha: Karolinum, 2004 (zvl. DVOŘÁK, J. Vývoj občanského práva, s. 472–492); tiž. *Československé právo a právní věda v meziválečném období (1918–1939) a jejich místo ve střední Evropě*. Sv. 1 a 2. Praha: Karolinum, 2010 (sv. 2 oddíl 4: Československá civilistika a proměny práva občanského, s. 609–818, zvl. GÁBRIŠ, T., ŠORL, R. Občianske právo na Slovensku a unifikácia právneho poriadku v období prvej Československej republiky (1918–1938), s. 646–718); MALÝ, K., ŠOUŠA, J. (eds.). *Městské právo ve střední Evropě. Sborník příspěvků z mezinárodní právnické konference „Práva městská Království českého“ z 19.–21. září 2011*. Praha: Karolinum, 2013; NODL, M., WĘCOWSKI, P. (eds.). *Právní kultura středověku*. Praha: Filosofia, 2016; OGRIS, W. Zur Geschichte und Bedeutung der österreichischen Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch (ABGB). In ERAUW, J. a kol. (eds.). *Liber Memorialis François Laurent 1810–1887*. Brussel: E.Story-Scientia, 1989, s. 373–394; TÝŽ. Das ABGB 1812–2012. Die naturrechtliche Kodifikation vor ihrem 200-Jahr-Jubiläum. *Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae*, 2010, roč. 4, s. 4–14; OLECHOWSKI, T. a kol. (eds.). *Grundlagen der österreichischen Rechtskultur. Festschrift für Werner Ogris zum 75. Geburtstag*. Wien-Köln-Weimar: Böhlau, 2010 (zvl. MEISSEL, F.-S. De l'esprit de modération – Zeiller, das ABGB und der Code civil, s. 265–292, a WESENER, G. Zu den Anfängen der Historischen Rechtsschule romanistischer Richtung in Österreich – vornehmlich zu Ludwig Arndts von Arnesberg 1803–1878, s. 577–599); PETERKA, O. *Zur Erforschung der Geschichte des Privatrechts in Böhmen*. In VANĚČEK, V. (ed.). *Miscellanea historico-iuridica. Sborník prací o dějinách práva napsaných k oslavě šedesátin JUDra Jana Kaprasa, řádného profesora Karlovy university, jeho přáteli a žáky*. Praha: Seminář čsl. práva na Karlově universitě, 1940, s. 236–246; POLÁČEK-TUREKOVÁ, Z., TUROŠÍK, M. (eds.). *Civilnoprávne inštitúty a ich historická reflexia vo svetle moderných rekodifikácií*. Banská Bystrica: Belianum, 2016; RANDA, A. *K revisi rak. všeob. občanského zákonníka*. *Právnik*, 1911, roč. 50, s. 215–223; SCHELLE, K. (ed.). *Vývoj právních kodifikací. Sborník z mezinárodní vědecké konference*. Brno: MU, 2004; SCHELLE, K., VOJÁČEK, L. (eds.). *Stát a právo v období absolutismu. Sborník*. Brno: MU, 2005 (zvl. JÁNOŠÍKOVÁ, P. Rodinné právo dle Napoleonova Code civil, s. 259–267); tiž (eds.).

Stát a právo v letech 1848–1918 ve středoevropském kontextu. Bratislava: BVŠP, 2007 (zvl. GÁBRIŠ, T. Snahy o kodifikáciu uhorského všeobecného súkromného práva v rokoch 1848–1918, s. 62–76); SCHUBERT, W. Der tschechoslowakische Entwurf zu einem Bürgerlichen Gesetzbuch und das ABGB von 1937. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte*, 1995, roč. 112, s. 271–315; SLAPNICKA, H. Die Beteiligung deutscher Professoren an den tschechoslowakischen Kodifikationsplänen (1919–1938). In VELEK, L. a kol. (eds.). *Magister noster. Sborník statí věnovaných in memoriam prof. PhDr. Janu Havránkovi, CSc.* Praha: Karolinum, 2005, s. 253–259; SOUKUP, L. (ed.). *Vývoj práva v Československu v letech 1945–1990*. Praha: Karolinum, 2003 (zvl. DVOŘÁK, J. K některým otázkám vývoje občanského práva, s. 227–244, a K některým znakům vývoje občanského práva, s. 373–379); STIEBER, M. Systematika zákoníků Střední Evropy. *Sborník věd právních a státních* (Pocta Heyrovskému), 1922, roč. 22, s. 229–242; SVOBODA, E. *Výbor prací z práva občanského a z právní filosofie. K šedesátým narozeninám prof. Dr. E. Svobody*. Praha: Melantrich, 1939; ŠIDLOVSKÝ, G., VALEŠ, V., POLESNÝ, J. (eds.). *Melior est aquisitio scientiae negotiatione argenti. Pocta prof. Ignácovi Antonínovi Hrdinovi, O. Praem. k šedesátým narozeninám*. Praha: Královská kanonie premonstrátů na Strahově, 2013; TILSCH, E. Všeobecný zákonník občanský a zvyklosti průběhem století. *Právník*, 1911, roč. 50, s. 453–465; TÝŽ. Sto let rakouského práva občanského. Nástin jeho vývoje od vydání občanského zákonníka do naší doby. *Zprávy Právnícké Jednoty Moravské v Brně*, 1912, roč. 21, s. 1–15; URFUS, V. K institucionálnímu dědictví právní vědy usus modernu v přípravě rakouské kodifikace občanského práva. *Sborník prací učitelů právnícké fakulty v Brně*, 1975, roč. 5, s. 157–173; TÝŽ. K pokusu o revizi zemského zřízení v Čechách na počátku 18. století. *Právněhistorické studie*, 1971, roč. 16, s. 177–198; TÝŽ. Pokus o revizi moravského zemského zřízení na počátku 18. století a tzv. „elaboratum Moravicum“. *Časopis Matice moravské*, 1970, roč. 89, s. 46–65; VANĚČEK, V. Pronikání římského a kanonického práva na území dnešního Československa od 2. poloviny 9. století do 1. poloviny 14. století. *Právněhistorické studie*, 1966, roč. 12, s. 27–40; VÁŽNÝ, J. Římské právní ideje v občanském zákoníku a v osnově. *Časopis pro právní a státní vědu*, 1933, roč. 16, s. 171–186; VOJÁČEK, L. Historie jednoho „marného“ sporu aneb Občanské právo, nebo „nové občanské právo“ a hospodářské právo. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2013, roč. 21, Supplementum, s. 282–290; VOJÁČEK, L., TAUCHEN, J., SCHELLE, K. (eds.). *Proměny soukromého práva. Sborník příspěvků z konference ke 200. výročí vydání ABGB*. Brno: MU, 2011; WESENER, G. Von der Lex Rhodia de iactu zum § 1043 ABGB. In LUTTER, M. a kol. (eds.). *Recht und Wirtschaft in Geschichte und Gegenwart. Festschrift für Johannes Bärmann zum 70. Geburtstag*. München: C. H. Beck, 1975, s. 31–51; TÝŽ. Die Rolle des Usus modernus pandectarum im Entwurf des Codex Theresianus. Zur Wirkungsgeschichte des älteren gemeinen Rechts. In KÖBLER, G., NEHLSSEN, H. (eds.). *Wirkungen europäischer Rechtskultur. Festschrift für Karl Kroeschell zum 70. Geburtstag*. München: C. H. Beck, 1997, s. 1363–1388; TÝŽ. Anfänge und Entwicklung der „Österreichischen Privatrechtsgeschichte“ im 19. und frühen

20. Jahrhundert. *Zeitschrift für Neuere Rechtsgeschichte*, 2006, Bd. 28, s. 364–408; TÝŽ. Zur Bedeutung des *Usus modernus pandectarum* für das österreichische ABGB. In HARRER, F. a kol. (eds.). *Gedächtnisschrift für Theo Mayer-Maly zum 80. Geburtstag*. Wien-New York: Springer, 2011, s. 571–592; WINIGER, B., DUNAND, J.-P. (eds.). *Le droit civil français dans le droit européen*. Bruxelles: Bruylant, 2005 (zvl. MEISSEL, F.-S. *Le code civil autrichien – contrepartie du code civil français?*, s. 119–139).